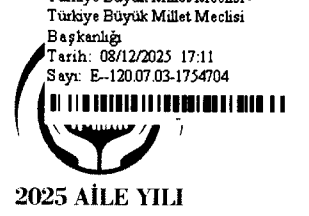

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-22269733

Konu : Soru Önergesi (7/32383)

7/32383 6K 11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.08.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1685623 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Ankara Milletvekili Sayın Yüksel ARSLAN'a ait 7/32383 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/32383) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 5EBC902B-68C9-4F0F-9DF0-47DB57F46852

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Levent BOZKURT

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 96

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN YÜKSEL ARSLAN'A AİT 7/32383 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Üç yıllık bitkisel üretim planları ve üretim deseni, vali yardımcısı başkanlığında toplanan il planlama kurulları tarafından, ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla belirlenmektedir.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), ürün fiyatlarını açıklarken, üretimin sürdürülebilirliğini ve tüketiciye yansıyan fiyatları dengede tutacak politikalar geliştirmektedir. Bu kapsamda, TMO alım fiyatları belirlenirken üretici maliyeti, ekonomik göstergeler, üretim miktarı, önceki yıl alım fiyatları, dünya piyasa fiyatları, tarımsal sanayinin hammadde tedarik durumu, iç ve dış piyasalardaki gelişmeler, tüketici fiyatları, refah payı ile üretimin sürdürülebilirliğini sağlayacak kâr marjı gibi çok sayıda faktör değerlendirilmektedir.

TMO alım fiyatı piyasa fiyatlarının belirli bir düzeyin altına düşmesini önlemek için belirlenen referans fiyat olup üreticilerimizin bu fiyatların altında ürün satmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

2025 yılı TMO hububat alım fiyatları Bakanlığımızca 03.06.2025 tarihinde açıklanmış olup geçen yıla göre ekmeklik buğdayda %46 artışla 13.500 TL/ton, makarnalık buğdayda %35 artışla 13.500 TL/ton ve arpada %52 artışla 11.000 TL/ton olarak açıklanmıştır.

TMO olarak hasat başlangıcından itibaren piyasalar yakından izlenmiş fiyatlar açıklanmaya kadar üreticilerin depolama ihtiyacını karşılamak amacıyla 12.05.2025 tarihi itibarıyla taahhütname karşılığı buğday ve arpa alımlarına başlanmıştır.

TMO'nun piyasa regülasyonu kapsamında yeterli buğday stoku bulunmakta olup stoklar, 2025 hasat döneminin başlamasıyla birlikte iç alımlarla takviye edilmiştir.

TMO, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı üreticilerin alım noktalarına randevu alarak getirdikleri ürünleri alım işlemine tabi tutmaktadır. Bu sistem sayesinde, TMO alım noktaları önünde oluşan uzun kuyruklar ve çiftçiler arasındaki karmaşa ortadan kaldırılmış; yoğun dönemlerde çiftçilerin işyerleri önünde 4-5 güne varan bekleme süreleri asgariye indirilmiştir. Bekleme süresince ortaya çıkan ilave nakliye maliyetleri ortadan kalkmış, çiftçiler ürünlerini randevu aldıkları tarihte beklemeden teslim edebilmiştir.

TMO tarafından bu yıl anlaşmalı lisanslı depolarla birlikte ülke genelinde 600'ün üzerinde alım noktasında hizmet verilmiştir.

Son 20 yıllık dönemde TMO'nun ortalama buğday alım miktarı 2 milyon ton, hububat alım miktarı ise 2,5 milyon ton seviyelerindedir. Bu itibarla 2025 yılında uzun yıllar ortalamasının üzerinde alım yapılmıştır. TMO'nun görevi, hububatın tamamını almaktan ziyade arz fazlası ürünün alınarak iştegal alanına giren ürünlerin piyasada arzu edilen fiyatlarda işlem görmesini temin etmektir.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 8/K Madde hükümlerinde değişiklik yapan 7442 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 05.04.2023 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 5403 sayılı Kanun'da yapılan bu değişiklik ile mülkiyeti gerçek ve tüzel kişilere ait olup hisselilik, mülkiyet ihtilafı, parçalılık, tarımsal faaliyete son verilmesi, göç veya başka bir sebeple üst üste iki yıl süreyle işlenmeyen tarım arazilerinin ekonomiye kazandırılması ve kamu yararına kullanılması için bu arazilerin Bakanlıkça kiraya verilmesi hüküm altına alınmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yapılan değişiklik doğrultusunda, 22.08.2024 tarihli ve 32640 sayılı “İşlenmeyen Tarım Arazilerinin Tarımsal Amaçlı Kiraya Verilmesine İlişkin Yönetmelik” hazırlanmıştır. Yönetmelik ile İşlenmeyen tarım arazilerinin üretim planlaması dahilinde kiralanması sonucunda tarım ekonomisine ve sürdürülebilir gıda arzı güvenliğine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Aynı zamanda araziler, sezonluk olarak kiralanacak ve kira bedelleri arazi maliklerine yatırılacaktır. Bu sebeple şahsi mülkiyete herhangi bir müdahale mevzu bahis olmadığından mülkiyet hakkının ihlali gibi bir durum söz konusu değildir.

Ülkemiz, buğday üretiminde kendine yeterli bir konumdadır. Üretim miktarları, iklim koşullarına bağlı olarak yıllar içerisinde değişim gösterse de yıllık ortalama 20-21 milyon ton seviyesinde gerçekleşmektedir. İç tüketimimiz ise yıllık 19-20 milyon ton civarındadır.

Buğdayda, Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında ihracata dayalı ithalat yapılmakta; alınan buğday un, makarna, irmik gibi ürünlere dönüştürülerek ihraç edilmektedir. Ülkemiz, buğday unu ihracatında 2002 yılında dünyada 11’inci sıradayken, 2005 yılından itibaren 1’inci sıraya yükselmiştir. 2002-2025 (Ekim ayı sonu) döneminde mamul madde ihracatı karşılığı 109,8 milyon ton buğday ithal edilmiş, buna karşılık 121,5 milyon ton ihracat gerçekleştirilmiştir. Değerde 20,5 milyar dolar ve miktarda 11,7 milyon ton dış ticaret fazlası elde edilmiştir.

Buğday üretimimiz yurt içi kullanımımızı karşılayacak düzeyde olup 2023-2024 pazarlama yılı buğday yeterlilik oranımız %118,4’dür.

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu’nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu’nun 7’nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden “Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik” yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Yeni destekleme modeli kapsamında hazırlanan Karar ile üretim maliyetine göre ürünler kategorilere ayrılmış ve her kategori için destek katsayısı belirlenmiştir. 2025 üretim yılı için destek katsayı değeri dekara 244 TL’dir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Cumhurbaşkanı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlanması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri verilmeye devam edilecektir.

10394 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile 2026 yılı bitkisel üretim desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- 2026 üretim yılı için destek katsayı değeri bir önceki yıla göre %27 artırılarak dekara 310 TL olarak belirlenmiştir.
- Kapalı ortam bitkisel üretime yönelik genç ve kadın çiftçilere ilave destek verilecektir.
- Mısır (dane) ürünün destekleme kategorisi 1. kategoriden 2. kategoriye yükseltilmiştir.
- Hayvancılıkta dane yem ihtiyacını karşılamak amacıyla yulaf, çavdar ve tritikale ürünlerinde yeşil otun yanı sıra dane üretimi de destek kapsamına alınmıştır.
- Hububat üretiminde sertifikalı tohum kullanımının artırılması amacıyla bir önceki yıla göre destek katsayısı artırılarak 0,56 belirlenmiştir.
- Soya üretimini teşvik amacıyla mevcut sertifikalı tohum desteğine ek, yurt içinde ıslah edilip tescil edilen ve yine yurt içinde üretilerek sertifikalandırılan tohumların kullanımı halinde ilave destek sağlanacaktır.
- Organik tarım desteğinde, 1. derece tarımsal amaçlı üretici örgütlerine üye çiftçilere, destek katsayısının yüzde 25’i oranında ilave destek verilecektir.
- Katı organik-organomineral desteğinde 0,21 olan katsayı, 0,32’ye çıkarılmıştır.
- Biyolojik/biyoteknik mücadele desteği birim fiyatları yüzde 21 artırılmıştır.
- Yıl boyunca (12 ay) hizmet sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odaları ve üretici örgütlerinde istihdam edilen danışmanlara verilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, bir önceki yıla göre yüzde 17,5 artırılarak 2025 için 345.450 TL olarak ödenecektir.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülke genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik azami %75 ayni desteğin sağlandığı “Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi” yürütülmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Proje kapsamında uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında; tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, kırsal kalkınma yatırımları (ekonomik ve alt yapı yatırımları), uzman eller proje desteği, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi, IPARD ulusal eş finansman ödemeleri, çiftlik muhasebe veri ağı (ÇMVA) katılım primi destekleri yer almaktadır.

IPARD Programı kapsamında 2007 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III döneminde çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 arasında değişen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteği sağlanmaktadır.

IPARD Programı kapsamında yer alan tedbirler ile kırsal alanda yaşayan gençlere ve kadınlara yönelik ek sıralama puanı ve ek hibe oranı uygulanarak pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

Ayrıca üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.